

230
16
I

JOULUPUKKI

1923

OSAKEYHTIÖ VALISTUS HELSINKI

Pyhä, suuri jouluyö!

Hankivaippa peittää pellot,
kattaa ahot, kankahat,
yöhön kulkuset ja kellot
kirkkain äänin kaikuvat,
salon karja säikähtää
hiljaisuuden häirintää.

Mutta ihmeen viihdyttäen
huokuu luonto talvinen,
jono pitkä kirkkoväen
kulkee kummun harjallen,
missä harmaan temppelein
hahmo piirtyy pilvihin.

Sadoin kimmeltävin valoin
huone saadaan hohtamaan;
templi täyttyy, juhla jaloin
virsin vastaanotetaan,
„kirkas nyt kointähtönen”
loistaa soppiin sydänten.

Vapahduksen viesti taas
kerrotahan korkea,
vanhemmat ja lapset saa sen
taivaanvoimaa tuntea;
ihmissilmät välkkyvät
niinkuin joulukynttilät.

Hankein yli helkähdellen
sävelvirta kiertelee;
metsän kansa ihmetellen
temppeleä lähenee . . .
Kaikkein luotuin sydän lyö:
„Pyhä, suuri jouluyö!”

A. N.

Paimenten kiire.

Joulupuki'le kirjoittanut *Alexi Lehtonen.*

„— ja he menivät kiiruhtaan ja löysivät lapsen, joka makasi seimessä.“ Luuk. 2,16

Sanomattoman hämmästyneitä olivat paimenet jouluyönä, kun keskeltä hiljaisuutta yht'äkkiä heidän ympärillään oli kuulunut! enkelisiipien ihmeellistä havinaa. Sitten oli enkeli tuonut heille jouluyön sanoman Vapahtajan syntymästä. Yht'äkkiä oli samassa ollut heidän ympärillään suuri joukko taivaallista sotaväkeä, jonka laulu oli täyttänyt avaruuden niin että se oli ollut kuin tuhansien hopeaharppujen säestämä, kun se julisti: »Kunnia olkoon Jumalalle korkeudessa, ja maassa rauha ihmisten kesken, joihin hänellä on mieluosio!» Sitten olivat enkelit menneet paimenten luota taivaaseen. Nämä rupesivat — hämmästyksestä hiukan toinnuttuaan — puhumaan toisilleen siitä, mikä oli tapahtunut. Sitten he eivät jaksaneet enää kauemmin olla paikoillaan, vaan he lähtivät matkaan, menivät kiiruhtaan ja löysivät lapsen — pyhän, siunatun Jeesus-lapsen, joka makasi seimessä.

Paimenten kiire! Oi, että se tarttuisi meihinkin kaikkiin tänä joulujuhlana niin että mekin jokainen menisimme kiiruhtaan Jeesuksen luo ja löytäisimme hänet. Sillä tämä on elämän kaikkein suurin tapaus. Minulta kuoli muutama aika sitten eräs hyvä, rakas ystävä, joka kuolemansa edellä sanoi: »Siitä päivästä saakka, jolloin laskin käteni Jeesuksen käteen ja rupesin vaeltamaan hänen kanssaan, tuli koko elämäni toisenlaiseksi; se sai uuden sisällön ja kaikki tuli niin paljon helpommaksi kuin ennen.»

Niin käy, kun kiiruhtaa Jeesuksen luo.

Paimenten kiire! Jouluna on meillä tavallisesti paljon kiirettä. Se kiire on tavallisesti hyvin hauskaa. Joulun edellisinä päivinä on kiireesti mentävä työhön ja laitettava kaikki lahjat valmiiksi ja sinetöitävä ne salaperäisiin kääriihin, joihin kätkeytyy paljon iloa jouluillaksi. On mentävä kiireesti hankkimaan joulukuusi, jolla joka vuosi on sama suloinen tuoksunsa, kun se tupaan tuodaan. Jouluaamuna on kiireesti mentävä talliin ja valjastettava hevonen tuolle verrattomalle matkalle valaistuun, juhlalliseen joulukirkkoon. Mutta mikään kiire ei ole niin tärkeä kuin paimenten kiire — mennä rientäen Jeesuksen luo. Mitä varten? Ihmettelemään Jeesuksen hyvyttä, kun hän, taivaan kuninkaanpoika, tuli köyhäksi meidän tähtemme, että me hänen köyhyytensä kautta

riikkaiksi tulisimme. Kiittämään Jeesusta tästä, kun hänessä meille tuli oikeus olla Jumalan lapsia ja iäisen elämän perillisiä. Antautumaan hänelle, joka tahtoo olla meidän lapsuutemme ja nuoruutemme, miehuutemme ja vanhuutemme Herra ja Vapahtaja. Tämä on joulun tärkein kiire: mennä Jeesuksen luo hänen syntymäjuhlaan.

Paimenten kiire! Se oli heidän kiirettään Jeesuksen luo, mutta oikeastaan se johtui siitä, että Jeesuksella oli ollut kiire heidän luokseen ilmoittamaan enkeleittensä kautta tulostaan. Niin on, rakkaat pienet ystävät, meilläkin oleva kiire Jeesuksen luo, koska hänellä on ollut sellainen kiire meidän luoksemme, että hän jo silloin, kun olimme niin pieniä ettemme sitä itse ensinkään muista, pyhässä kasteessa kiiruhti meidän luoksemme sanomaan, että hän tahtoo olla meidänkin Vapahtajamme. Sellainen ikävä hänellä oli tehdä meistä onnellisia Jumalan lapsia. Oi, onhan siis meilläkin nyt joulujuhlanaamme kiire kiittämään hänen pyhää nimeään ja kumartaen ja rukoillen antautumaan hänelle koko elämämme ajaksi. Tiedättekö, rakkaat lapset, silloin tulee niin hyvä olla, ettei joulumme lopu koskaan.

»Ma kanssa paimenten
käyn seimen äärehen,
käyn lasta katsomaan
ma olkivuoteessaan.
Mun tähteni syntyi hän tänne

Ma kanssa tietäjän
myös joulutähden näin.
Tuon kultan', mirhani,
tuon kiitossuitsuni.
Hän kaikkensa uhrasi mulle.

Ma kanssa Marian
myös kätken tarkkahan
tuon viestin paimenten
ja mietin tutkien:
oi, millaisen lahjan ma sainkaan!

Sun, Jeesus, kanssasi
ma vietän jouluni.
Käy, seimen lapsenen,
käy jouluvieraaksen',
niin jouluni ei lopu koskaan.»

»Karhupoika hyppii, tanssii, laulelee . . .»

»En hunajapaikkaa ma tiedä toista niin oivaa . . .»

Kolme karhua.

Yksinäytöksinen seikkailu. Englantilaisen sadun mukaan Joulupukille kirjottanut Tyvne Huapainen-Tallgrén.
Kuvittanut A. Halonen.

HENKILÖT:

Suuren-Suuri eli Isä Karhu. Koko-Suuri eli Äiti Karhu. Pikku-Pikkuruinen eli Karhupoika. Kultakutri, pieni tyttö.

Näyttämönä on pienen tuvan sisusta. Keskellä lattiaa ruokapöytä, sen ympärillä kolme tuolia, yksi hyvin suuri, toinen tavallinen, kolmas korkea lapsentuoli. Vasemmanpuolisella sivuseinällä ovi, vastakkaisella seinällä ikkuna ja sen edessä penkki. Peräseinällä, ovenpuolisessa nurkassa on takka tai hella. Oikeanpuolisessa nurkassa kolme makuusijaa, yksi hyvin suuri, toinen tavallinen, kolmas pieni lapsenvuode.

Seiniksi kelpaavat vaikkapa luokkataulut, joille liidulla piirretään ikkuna verhoineen, seinähirret ja pari pikku taulua. Takan tai hellan laittavat kekseliäät pojat pahvista tai pakkilaatikoista.

Isä Karhun osaa esittää suurin poika, hän on paitahihassillaan, saappaat jalassa ja karhunaamio kasvoilla. Äiti Karhulla, josta koetetaan saada hyvin lihava, on pumpulipuku, raitainen esiliina edessä ja karhunaamio kasvoilla. Karhunpojalla, jota esittää pieni poika tai tyttö, on kudottu, ruumiinmukainen pojanpuku ja kasvoilla karhunaamio. Kultakutri on pieni tyttö tavallisessa kesäpuvussa. Isä Karhu puhuu koko ajan karkealla, jylisevällä äänellä, Äiti Karhu tavallisella, ja Karhunpojalla on pieni, kimeä ääni.

Isä Karhu istuu penkillä ikkunan edessä ja polttaa pitkää piippua. Äiti Karhu häärii hellan ääressä. Pikku-Pikkuruinen hyppii ja telmiä ja tanssii ympäri lattiaa. Pöytä on katettu.

KARHUNPOIKA hyppii ja laulaa (sävel: Helky, kaunis fiuku).

Karhupoika hyppii, tanssii, laulelee,
karhupoika aamust' iltaan riemuitsee
täällä pikkuisessa piilopirtissä.
Niinkuin mettä, hunajaa on elämä.
Hei nyt, hei nyt, karhunoika pieni!
Tuossa isäkulta polttaa piippuaan,
tuossa äitikulta keittää puurojaan.
Karhupoika hyppii, tanssii, laulelee,
karhupoika aamust' iltaan riemuitsee.
Hei nyt sentään karhunoika pieni.

ÄITI KARHU (nostaa padan tulelta).

Kas niin, nyt valmista puuro on.
Se on vahva ja kypsä ja paakuton.
Vaan oleppas, poikani, siivommalla!
Et toisille tilaa suo lattialla.

ISÄ KARHU.

Olet, poika, liiaksi vallaton.
Ilon pitkän seuraus itku on.

KARHUNPOIKA (tanssii ja laulaa taas).

Hei nyt, hei nyt äiti puuron pöytään sai.
Puurokoppiin kolmeen kohta kaataa kai.
Karhuäjän kuppi julman suuri on,
karhunuorin laakea ja laidaton,
mutta mull' on kuppi pienen pieni.

(Karhunoika kompastuu isän jalkaan, jolloin isän piippu putoaa lattiaan ja särkyy. Poika vinkuu ja huutaa.)

ISÄ KARHU.

No niin, sinä veitikka vallaton,
nyt kaunis piippuni rikki on.

KARHUNPOIKA

Vaan varsipa ehjäksi jäi, minä pelkään.

ISÄ KARHU.

Ja sillä mä sulle nyt annan selkään.

(Ottaa Karhunoikaa niskasta kiinni ja aikoo lyödä häntä piipunvarrella. Äiti Karhu rientää välfin.)

ÄITI KARHU.

Isä kulta, maltaos mielesi,
hän toiste kyllä on viisaampi.
Voi kuule, sun täytyy kanssani tulla!

Hyvä hunajapaikka on tiedossa mulla.
Ei tarvitse kulkea kauaskaan,
niin hunaja vuotaa virtanaan.

ISÄ KARHU.

No, totta jos on tuo, muorisein,
niin sinne me lähdemme yksin tein.
Ihan suuhuni suureen jo nousee vesi.
Vaan valmishan olit jo puuroinesi?
Kai puuro on ensin syötävä pois.

ÄITI KARHU.

Se kurkkumme polttaa vielä vois.
Ei, olkoon hetkinen jäähtymässä,
ja jälkiruoka on kohta tässä.

(Kaataa puuroa jokaiseen kuppiin.)

Tule ukkoni, paikalla lähdetään.
Kas, pieni, et jääne sä itkemään,
vaan isän ja äidin keskellä näin
käyt metsään kilttinä, pystypäin.

(Kaikki karhut lähtevät, isä ja äiti taluttavat keskellään poikaa, joka jo taas hyppi.)

Näyttämö on hetkisen aivan tyhjä, sitten Kultakutri kurkistaa ovesta ja hiipii varovasti sisään.

KULTAKUTRI.

Kas kuinka pikkuinen, hauska tupa!
Mun tänne astua kai on lupa.
Tääll' eikö kotona ketään lie?
Mua väsyttää niin, oli pitkä tie.
Olen Kultakutri, ja kotini tuolla
on metsän laidassa lännen puolla.
Vaan kotoa, raukka, ma juoksin pois,
en siellä viipyä voinut ois.
Oli äiti tuhma ja nurkkaan pani,
kun tahtonut syödä en puuroani.
Se olihan vallan surkeaa,
suru vieläkin mieltäni mustentaa.

(Katselee ympärilleen.)

Vaan tässähän mulla on mökki oma,
niin ihmeen herttainen, siisti ja soma.
Ma tänne ainaiseksi jään,
saa äiti kaivata tyttöään.

(Kiipeää Isä Karhun suureen tuoliin.)

On tässä tuoli niin suuri, syvä,
vaan ei ole istua oikein hyvä.
Se on niin kova kuin kallio,
ma toiseen tuolihin muutan jo.

(Kiipeää alas ja istahtaa Äiti Karhun tuoliin.)

Tämä tuolipa vasta on pehmoinen,
ihan uppoan kohta ma helmaan sen.
Vaan tuossa on pikkuinen, korkea tuoli,
mä kiipeän siihen, en toisista huoli.

(Kiipeää Karhunpojan tuoliin.)

Voi, pientä, herttaista tuoliain,
ma istua tahdon tässä vain.
Samanlainen tuoli on kotona mulla —
ties, voinko ma koskaan sinne tulla.

(Huokaa syvään.)

Hohhoo, minun kauhea nälkä on.
Kotopuuroa syödä on mahdoton.
Vaan täältäähän mökkini keskeltä löydän
ihan valmiin, kauniin suuruspöydän.
Nyt Kultakutri herkkuja saa.
Hei, kylläpä täällä on herttaissaa!

(Laskeutuu lattialle ja menee Isä Karhun suuren puurokupin luo.)

Kas, tässä on kuppi niin suuren suuri.
Mitä kummaa siinäkin lienee juuri?
Nyt ensin siitä mä maistelen.
niin houkuttaa mua tuoksu sen.

(Maistaa lusikalla puuroa, mutta pistää heti lusikan takaisin kuppiin.)

Hui, kyll' oli kuumaa!
Ihan päästäni huumaa.
Ma toisesta kupista maistan nyt,
siin' ehkä jo ruoka on jäähtynyt.

(Maistaa Äiti Karhun kupista, mutta pudottaa lusikan kuppiin.)

Hyh, kylmää aivan,
sepä maksoi vaivan.
Nyt pikkuista kuppia koettaa saan,
tai en saa suurusta ollenkaan.

(Maistaa pienestä kupista. Hyvillään):

Ei jäähtynyttä, ei polttavaa,
vaan suuremmoisen suotuisaa.
Nyt Kultakutri popsia saa.

(Syö hetkisen.)

En uskonut oisi! No onko se laitaa?
Tää pelkkää puuroa olla taitaa.
Vaan enhän puuroa koskaan syö.
On puurossa mulla tuska ja työ,
ja juuri sen kauhean puuron vuoksi
tänä aamuna, raukka, ma kotoa juoksin.
Nyt puuro parhainta herkkua on,
ja nälkä mulla on suunnaton.

(Syö puuron loppuun.)

Oi kiitos, pikkuinen kuppini soma!
Nyt on Kultakutrilla suurusloma.

(Haukottelee.)

Mua melkein taitaa nukuttaa,
nuo vuoteet luoksensa houkuttaa.

(Kiipeää Isä Karhun suureen vuoteeseen koettaa maata siinä hetkisen.)

Ei täss' ole hyvä.
Tää suur' on ja syvä,
ja tyynty on vuorenkorkuinen.
Ma maata tahdon, istua en.

(Kiipeää Äiti Karhun vuoteeseen, koettaa maata.)

»Hyvää huomenta, äiti — hui hirveää!»

Täss' ei ole tyynä ollenkaan,
pään kauhean alhaalle painaa saan,
ja jalkopää niin korkea on,
mun tässä ois nukkua mahdoton.

(Nousee pois.)

Nämä vuoteet ei ole vuoteita lasten,
tuo pikkuinen tuossa on kuin mua vasten.

Kiipeää pieneen vuoteeseen.)

Ma arvasin sen!
Näin mieluinen
on vain oma sänkyini pikkuinen.

(Vetää peiton korville.)

Niin kummasti mua uuvuttaa
ku'n ilta jo ois.
Nukun pois, nukun pois.
Hyvä yötä, metsä ja maa!

(Näyttämöllä on hetkinen vallon hiljaista, kuuluu vain Kultakutrin tasainen hengitys. Sitten alkaa ulkoa kuulua karhujen murinaa, ensin etäältä, sitten lähempää. Sisään hyppii ensin Karhunpoika, sitten tulee Äiti Karhu, käsissään kantamus risuja, sitten Isä Karhu kantaen suurta hunajaruukkaa.)

KARHUNPOIKA.

Pian, äiti, mu'le puuroa anna.

ÄITI KARHU.

Risut saanen ma ensin korjuun panna.
Hyvä lapsi se hetken vartookin,
ja puuroa pyytää kauniimmin.

(Äiti Karhu laskee risut hellan eteen.)

ISÄ KARHU (laskee hunajaruukun pöydälle.)

No nythän se suurus maistuu vasta.
Suur' kiitos, muorini, neuvomasta!
En hunajapaikkaa ma tiedä toista
noin oivaa, runsasta, suuremista.

(Aikoo istua tuolinsa.)

Vaan tääll' ei kaikk' ole ennallaan,
kas, kuinka on tuolini kallellaan.
Joku siinä on istunut ilmeisesti.

ÄITI KARHU.

Mitä vielä, vain hetken matkamme kesti.
Kuka tänne kauas eksyä vois?
Vaan kas, mun on tuolini siirretty pois,
ja ryppeisiltä sen patjat näyttää.
On täytynyt jonkun tuolia käyttää.

KARHUNPOIKA.

Mun tuolissain joku istunut on,
se on tyrkätty vallon loukkohon.

(Huutaa.)

Ei istua saa mun tuolissain,
ei kenkään muu kuin ma itse vain!

ISÄ KARHU.

Kuka maistanut on mun puuroani,
kuka syönyt on suuresta kupistani
ja lusikan pystyyn jättänyt?
Minä puuroa tahdon itse nyt.

ÄITI KARHU.

Kas kummaa, multakin maistettu on,
ja lusikka jäänyt on joukkohon.

KARHUNPOIKA.

Joku maistanut on mun puuroani
ja kaiken syönyt mun kupistani!
(Alkaa itkeä ääneen.)

ISÄ KARHU (katselee ympärilleen).

Se vuotehessani ollut on,
ja peittoa potkinut, kunnoton!

ÄITI KARHU.

Se patjaani käynyt on rypistämässä.

KARHUNPOIKA (kurkistaa sänkyynsä, huomaa Kultakutrin).

Isä, äiti, hoi! Kuka nukkuu tässä?

KULTAKUTRI (hieroo silmiään, herää ja nousee istumaan.)

Hyvää huomenta, äiti — hui hirveää!

(Isä Karhu ojentaa käsivartensa ja aikoo tarttua Kultakutrin, mutta tämä hyppää vikkellästi lattialle ja juoksee ovelle.)

KULTAKUTRI.

Oi äiti, äiti, en tänne jää!

(Katoaa ovesta. Karhut menevät ovelle ja katsovat hänen jälkeensä.)

ÄITI KARHU.

Sepä livisti!

ISÄ KARHU.

Joutuin jäljessä juokse!
Se karkuri tuo Isä Karhun luokse.
Liharuuat ne harvinaisia on,
vaan paistin saan ma nyt mainion.

ÄITI KARHU.

Minä juokse en kankeilla koivillani,
hän menköön vain minun puolestani.
Me oommehan väkeä rauhaisaa,
ei karhut lapsia syödä saa.

(Pidättää Isä Karhua, joka aikoo juosta Kultakutrin jälkeen, taputtaa häntä poskille.)

Isä kulta, rauhoitu, ethän suutu!
Ei suuruspöydästä ruokaa puutu.
Saat paljon puuroa sakeaa,
ja hunajaa mainion makeaa.

(Pojalle)

Älä puuroas itke, pienoiseni,
se ihmispentusen vatsaan meni,
vaan kuppisi täytän uudelleen,
ja jos tahdot, sen toisenkin kerran teen.
Pata vielä on puuroa puolillaan,
siis rauhassa käymme me syömään vaan.
Kotiin juuskoon pikkuinen ihmismuru,
kai katkera oisi sen äidillä suru,
jos koskaan ei palaisi pienoiseni,
jos suuret karhut ois syöneet sen.

ISÄ KARHU.

No menköön sitten. En viitsi juosta.
En suuria hyötyis paistista tuosta.
Hän oli niin pieni ja valkoinen,
kuka raatsisi syödä semmoisen?
Vaan toiste hän karttakoon karhujen tupaa,
näin säyseä aina en olla lupaa.
Ma voin niin helposti suutahtaa,
ja silloin ihmiset kiireen saa!

ÄITI KARHU.

Nyt pöytään käymme me rauhaisesti
kupit tyhjiksi popsimme pohjaan asti.

(Kaikki karhut istuvat pöytään. Esirippu lankeaa.)

PALLOLEIKKISILLÄ.

Joulupukille kirjoittanut *Larin-Kyösti*.

Kuvittanut *Ilmari Vainio*.

*Pojat ilmaan heittävät pallojaan,
mut syrjässä seisoo Mikko,
hän ei koskaan oo rientänyt riemuissaan,
hän on raihnas ja raajarikko.*

*Kädet kiertyvät kainalosauvoihin,
ja katse kiihkosta kiiltää
se on kaikista suurin ja säteilevin,
kun pallo korkeimmin viiltää.*

*Hän tuntee kuin ilmassa lentää hän vois,
hänen siipensä kasvaa ja karttuu,
kuin leikkien kruunattu kuningas hän ois,
ilo, into nyt häneen tarttuu.*

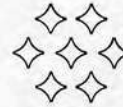
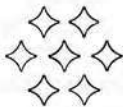
*Isän, äidin neuvot hän unhoittaa,
hänet valtasi kaiho jo kauvan,
ja hän nuoren voiman varteensa saa,
pois heittää hän kainalosauvan.*

*Hän keskelle poikien ponnahtain
kuin nuoli, kun laukevi viini,
nyt pallon pürtoja seuraa vain,
ja nyt hän on saanut sen kiinni!*

*Ja hän riemusta huutavi hurmassaan,
on täyttynyt kirkkahin kaipuu,
puristellen palloa sormillaan
hän kentälle pyörtyen vaipuu.*

*Hymy huulill' on, tuskaa ei tunne hän,
häntä saattaa nyt sankarikunta,
hän on voittanut kruununsa kimmeltävän,
saa nähdä nyt kuningasunta.*

O:kylä 21. 8. 21.

Ilmarin mansikat ja kukat.

Ilmari makaa sairaana vuotellaan. Ulkona vinkuu ja riehuu raju pohjatuuli ja muodostaa korkeita kinoksia pitkin tien vieriä, niin että aidan seipäät vain pistävät esiin lumesta. Pakkanen paukuttaa silloin tällöin pirtin nurkkia. Pesässä pihkaiset kuusihalot palavat räiskyen, ja poukut lentävät permannolle. Sairas Ilmari katselee akkunanruutua. Jääkiteet kimaltelevat sen pinnalla. Siinä on tähtiä ja kukkia. Ilmari katselee ihmetellen niitä. Kauniita ja ihmeellisiä ne ovat, mutta outoja. Ei ainoatakaan päivänkakkaraa tai edes kissankelloa ole niiden joukossa. Ja sitten ne ovat niin kylmiä.

»Tuleeko pian kesä, äiti?»

»Tulee, poikani, jähkä paranet. Lepää nyt, niin jaksat kesällä juosta.»

»Pääsenkö minä sitten Iloniitylle, äiti? Siellä on niin paljon kukkia.»

»Pääset, poikani, pääset. Ja kukkien lomassa on mansikoita.»

Sairas Ilmari katsoo taas jääkukkiä ja huokaa. Nehän eivät ole minkään värisiä, eikä niillä ole lehtiä. Ja nuo tähdet ovat kai marjojen sijalla. Ne hohtavat kuin kirkkain hopea.

Ilmari huokaa jälleen ja ummistaa silmänsä. Hän uneksi kulkevansa Iloniityllä. Linnut laulavat hilpeästi. Aidan takana vihreä metsä suhisee suvituudessa. Ja kaikkialla on kukkia, keltaisia leinikköjä, loistavia päivänkakkaroita ja sinisiä kissankelloja. Punaisista apilaista leviää suloinen tuoksu, ja mehiläiset surisevat korkeiden karhunputkien ympärillä. Valkoiset ja kirjavat perhoset liihottavat kukulta kukalle.

Ilmari kahlaa vyötäroitä myöten korkeassa heinässä. Hän riemuitsee ja taputtaa käsiään. Käksi kukkuu metsässä: »Kukkuu, kukkuu! Kesä on tullut, kukkuu!» — »Kesä on tullut», huutaa Ilmarikin ja nauraa.

Pientareella, ison pihlajan alla on mansikoita punaiseenaan. Ilmari rientää sinne ja alkaa innokkaasti poimia

niitä tuokkoseen. Ne ovat niin suuria ja kauniita ja niitä on niin paljon.

Äidille hän ne vie, ja sitten hän saa mansikkamaitoa. Niin, ja kukkia hän vie myöskin oikein kauniin kimpun. Ilmari laskee tuokkosen pihlajan juurelle päivänkakkaroiden ja kissankellojen keskelle ja katselee ympärilleen. Hän tahtoo kaikkein kauneimpia kukkia.

Kuusikossa puiden katveessa kasvaa suur'a sinisiä kellokukkiä. Ilmari ei ole ennen nähnyt niin kauniita. Hän kiiruhtaa niitä tavottamaan.

Syvämmällä metsässä on vielä suurempia. Hän juoksee sinne tahtaen sieltä täältä itselleen kauniin kukan.

Puut suurenevat, niiden varjot synkkenevät, ja lintujen laulu lakkaa. Kaukaa vain kuuluu laulurastaan liverry.

Mutta Ilmari ei sitä huomaa; hän juoksee innokkaasti kukalta kukalle ja poimii. Koskaan ei äiti ole saanut näin paljon ja näin kauniita kukkia.

Vihdoin on Ilmarilla tarpeeksi sinikelloja. Hän katselee ympärilleen. Poissa on Iloniitty, poissa iso pihlaja ja mansikat. Suuret naavaiset puut kohoavat jylhinä vierieressä, ja niiden takana näkyy vain uusia puita, kiviä ja kantoja.

Kyynleet nousevat Ilmarin silmiin. Hän katselee kukkimppua. Onhan hänellä edes sinikellonsa. Mutta ne kadottavat sinisen värinsä, häipyvät pois käsistä, liukuvat etäämmälle ja muuttuvat jääkukiksi ikkunan ruudussa.

Puut ovat palaneet loppuun uunissa, myrsky ei kuulu enää ulkona vinkuvan, vain pakkanen paukkuu nurkissa.

»Sinikellot muuttuivat jääkukiksi, äiti, ja mansikat jäivät Iloniitylle sen suuren pihlajan alle, tiedäthän. Olisin tuonut ne sinulle.»

Äiti silittää hellästi poikansa kiharoita. »Kesällä poimimme yhdessä uusia kukkia, ja marjathan kyllä säilyvät lumen alla, poikani», sanoo hän ja suutelee kalpeata otsaa.

A. I. N.

Lentävällä laivalla.

Satukuvasarja.

Joulupukille valmistanut Rudolf Koivu

Tämä satu on peräisin niiltä ei kovin kaukaisilta ajoilta, jolloin ei vielä ollut olemassa lentokoneita eikä ilmalaivoja. Mutta silloinkin oli valtakuntia, joita kuninkaat hallitsivat oman tahtonsa mukaan. Ja kuninkaat ja heidän alamaisensa uneksivat, että joskus ilmestyisi niin viisas ihminen, joka osaisi tehdä ilmalaivan ja opettaisi aikalaisillensa ihmeellisen lentotaidon. Ja nyt me kerromme, millä tavalla erään satumaan kuningas kiihoitti lentävän laivan ilmestymistä.

Kuningas kuulutti pitävänsä alamaisillensa pidot. Kaikki saivat tulla, ja ken vieraista saapuisi lentävällä laivalla, hän saisi puolisoon kuninkaantyttären. Saipa myöskin muuan köyhä, korvessa elelevä poika kuulla kuninkaan kutsuista, ja hänessä heräsi rohkea ajatus, päätti lähteä pitoihin hänkin. Pojan yksiksensä kulkiessa metsätietä, ilmestyi hänen eteensä pienoinen, oudonkööinen ukko, joka tiedusteli hänen matkansa päämäärää. Poika selitti sen hänelle, ja ukko tarjoutui matkakumppaniksi. Mitäpä muuta kuin poika otti ukon seuralaisekseen. Mutta kun hän aikoi jatkaa matkaa entiseen tapaan, tekikin äijä tenän selittäen ettei silloin kannata jalan patikoida, kun muitakin kulkuneuvoja on käytettävissä.

Ukko sieppasi samassa vyöltään kirveen ja heitti sen loitsuja lukien tien yli metsään. Ja mitä silloin tapahtuikaan! Heti alkoi kuusikosta kuulua ryske, ja hetken kuluttua ponnahti sieltä ilmoille laiva, mahtavat siivet sivuilla. Matkamiehet nousivat laivaan ja ukko ohjasi sen kuninkaan kaupunkia kohti.

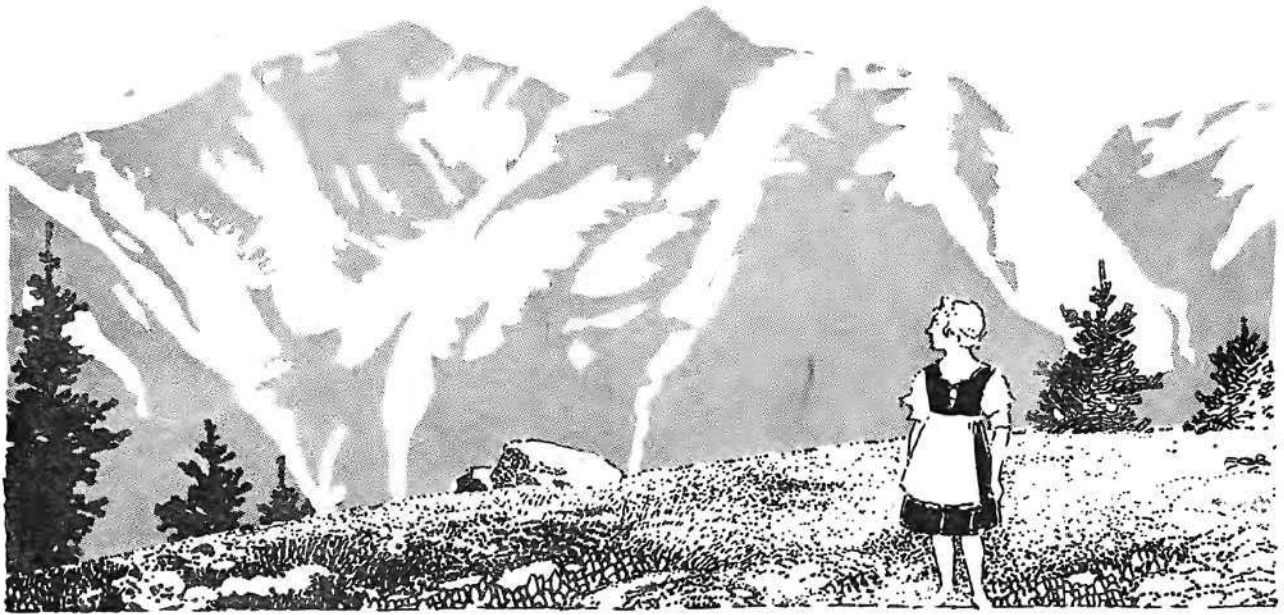
Aikansa lennettyään matkamiehet huomasivat pitkäkoipisen miehen hyppivän yhdellä jalalla tietä pitkin. Toisen jalkansa tämä ihmeellinen kulkija oli sitonut kiinni käsivarteensa.

Kysyttiin mieheltä, miksi hän yhdellä jalalla hyppii, ja mies antoi selityksen. Jos hän toisenkin jalkansa liikkeelle panisi, niin heti hänen askeleensa olisivat seitsemänpeninkulman pituiset ja hän harppaisi kaupungin ohi eikä voisi pysähtyä kuninkaan pitoihin, joihin hänkin oli matkalla.

Mies otettiin laivaan.

(Jatk. 2 lehden takana.)

PIKKU LUCIA

Tirolilaistytö miljonakaupungissa.

Joulupukille kirjoittanut *Aura Jurva*. Kuvittanut *F. Ålander*.

Pieni, tummasilmäinen Lucia oli syntynyt Tirolin vuoristokylässä, siellä, missä vuorivirrat riemuiten pauhaavat, missä alppijärvet sinisinä hohtavat ja satojen vuohien kellot kirkkaina kajahtelevat.

Siellä ovat ihmiset kauniita, iloisia ja voimakkaita, samoin kuin heitä ympäröivä luontokin.

Nyt asui kymmenvuotias Lucia Münchenin suuressa kaupungissa tätinsä luona. Hän sopi sinne yhtä vähän kuin villiruusu kukkaruokkuun. Hän oli kuihtunut ja pieni ikäisekseen, kalpea poskinen, suurisilmäinen, kädet ja jalat kapeat. Ainoa, mikä hänellä oli jälellä ihanasta kotimaastaan oli kirkas hymyily ja vilkas olemus.

Hän kulki kuin tanssien kaduilla, pujotellen ihmisvilinässä maitomukineen joka aamu. Hän

hymyili kaikille vastaantuliijoille kuin päivänpaiste ja pujahti ovista kuin varjo.

Maito on harvinaista tässä kaupungissa, eikä sitä kannetakaan litrottain niinkuin meillä köyhässä Suomessa; pikkasen vain annetaan mukin-pohjaan kortilla, eikä sitäkään kaikille, lapsille vain. Mutta Lucian maito-osuus käytettiin kahvikermaksi kotona, niinkuin tavallisesti tehtiin joka kodissa.

Kun täti ja setä alkoivat vieraineen syödä vahvaa, mustaa häränhätälientä päivälliseksi, meni Lucia keittiöön siksi aikaa. Ennen poistumistaan hän niijasi syvään ja lausui heleällä äänellään:

— Hyvää ruokahalua!

Vaikka Lucia aina oli päivänpaisteinen ja iloinen, ei hänen elämänsä kuitenkaan ollut ruusuilla tanssimista, niinkuin olisi luullut. Hän sai olla hommassa aamusta iltaan, niinkuin kaikki lapset sekä aikuiset siellä tavallisesti ovat. Sai siivota, juosta asioilla, auttaa tätiä pukeutumisessa. Ja Lucia sai aina käydä tummassa puvussa, ettei hänen tähtensä tulisi pesua paljon.

— Kello on kuusi! Minun täytyy pukeutua! huudahti Lucian täti syötyään. Täti oli tanssijatar ja esiintyi eräässä kahvilassa joka ilta tanssien tirolilaisia ja baijerilaisia kansantansseja koreissa puvuissa.

— Kampani! Lucia! huusi täti ja laitteli mustat palmikkonsa pänympärille.

— Kenkäni!

Lusia kiinnitti kenkään soljet tätinsä kammatessa.

— Kiinnitä liivini, Lucia!

Lucia ponnisti voimiaan saadakseen tädin piukan, vartalon mukaisen liivin kiinnitetyksi hopeaketjuilla.

— Huiivini!

Lucia levitti koreakukallisen silkkihuivin valkean puseron päälle tädin harteille.

Miten siro ja kaunis täti olikaan tuossa ko-reassa kansallispuvussa. Lucia ei ollut milloinkaan saanut nähdä tädin tanssivan; sillä hän ei päässyt mukaan katselemaan. Hän ihaili tättään rajattomasti.

Lähteissään väänsi täti kaasuvalon sammuksiin, sillä Luciaa ja sylikoiraa varten ei kannattanut polttaa kallista kaasua. — Hauskaa iltaa, täti! huusi Lucia pimeästä, pieni, aina vapiseva syli-koira helmassaan. Koira oli iltaisin Lucian kump-panina. Sen kaulassa oli tiuku ja punainen silkki-nauha. He kompuroivat pimeässä pieneen ma-kuukomeroonsa.

Entä läksyt? Lucian täytyi, niinkuin kaikkien lasten, käydä myöskin koulu. Mutta läksyjen lukemiseen ei tahtonut olla aikaa. Ja iltasin, kun olisi ollut aikaa, ei ollut valaistusta.

Seuraavana päivänä istui Lucia koulussa osaa-matta vastata ainoankaan kysymykseen. Eikä opettaja tiennyt, ettei Lucialla ollut aikaa lukemiseen, vaan nuhteli häntä ankarasti lais-kuudesta.

Iltasin jutteli Lucia ainoalle toverilleen, ruskealle, pienelle, tuskin rotansuuruiselle sylikoiralle, tädin kultaiselle lemmitille, jutteli paljon asioita. Hän silitteli aina vapisevan koiran sileätä karvaa ja puhui hiljaisella äänellä Tirolista, missä hänen kotinsa oli ollut.

Sinne menee Lucia isoksi tul-tuaan. Ei hän rupea tanssijaksi kuten täti, vaikka tanssiminen onkin kaunista. Hän menee

vuorille, missä vuohet kulkevat suurissa laumoissa, jokaisella kello kaulassa, ja jokaisen kellossa on erilainen ääni. Iltasin ne tulevat kylään vuorilta monisataisena laumana ja määkivät. Kukaan ei tunne omia vuohiaan, mutta vuohet tuntevat emän-tänsä. Ne ovat syöneet rehevää alppiruohoa ja ovat kylläiset. Ne viedään karsinaan, rakennuk-sen alakertaan, jossa nukkuvat yönsä.

Lucialla täytyy olla monta vuolta. Ja paimen-koira. Mutta ei tällainen rotankokoinen raukka, vaan iso, kaunis koira. Ja Lucia kulkee vuorilla vuohien kanssa ja poimii hyvätuoksuisia alppi-yrtejä puron partaalta, niinkuin toisetkin lapset.

Hän menee jyrkänteellä olevalle vihreälle niitylle ja kerää toisten kanssa heinää vuohille tal-veksi. Ja heinäniityllä he kaikki tanssivat kansallis-puvuissa viulun soidessa. He osaavat kaikki tans-sia niityllä vapaan taivaan alla eikä ahtaissa kahviloissa niinkuin täti.

Hän ui hohtavan sinisessä alppijärvessä, jonka vesi on miedon lämmintä, eikä jäätävän kylmää, niinkuin Münchenin halki virtaavan Isarin vesi.

Mutta hän ottaa kuitenkin pikkukoiran kerran mukaansa, että se saa nähdä ihanan Tirolinmaan.

Ja Lucia juoksee kilpaa pienen, pauhaavan vuo-ripuron kanssa pitkin niittyjä ja antaa veden kul-jettaa alusta aina kylään saakka. Kylässä on kirkko, jonne Lucia menee joka ilta, kun soitetaan iltamessuun. Sen soitto on toi-sellaista kuin suurten kellojen soitto täällä kaupungissa.

Lucian ääni on käynyt yhä hiljaisemmaksi. Pikkukoira on aikoja nukkunut hänen vierel-lään. Ja Luciakin nukkuu pian omaan puheeseensa, hymy huulilla.

Mutta aamulla hän taas ensi-töikseen pujottelee väkijou-kossa maitomukineen, hymyi-lee kaikille ja kulkee kevein askelin. Moni katsoo häneen hymyillen. Hän on kuin kirkas auringonsäde vuorilta suur-kaupungin varjoisilla kaduilla.

Piparkakkumaahan.

On poika palleroinen
niin paksu, painokas,
ja urhoollinen tahtoo
hän olla kuningas.
Hän kirjoliivit ylleen toi
ja hurjan humman satuloi,
niin maailmalle lähti . . .
Oi loista, onnentähti!

Kaks vuotta kesti matka,
kun maailma niin suuri on,
ja piparkakku-kansan
hän joutui joukkohon.
Ja poika äänsi: Ptruu! ptruu! ptruu!
Ja kansa huusi: „Juu, juu, juu!“
Hän näki prinsessaisen
ja omaksensa sai sen.

(Mukaii Em. T.)

(„Lentävällä laivalla“. Jatk. 2 lehden takaa.)

Lentävät he taas aikansa yhdessä, niin jopa näkevät vuorenonkalossa pitkän, mutta sangen laihan mies-raukan, joka kaluaa hampaillaan luita. Lentäjät kyselevät mieheltä, mitä hänellä on mielessä, ja mies selittää olevansa hänkin kuninkaan kemuihin matkalla, mutta hänelle oli tiellä tullut ankara nälkä, ja niin oli hän tässä välipalaksi pistellyt poskeensa kymmenen härkää. Tämäkin mies otetaan laivaan.

Nyt oli heitä siis kolme miestä matkassa, mutta seurue kasvoi vielä.

Kun taas lennetään hetkinen tai pari, he huomaavat miehen syvän laakson pohjalla kiviä nuolemassa. Lentäjät ihmettelevät miestä, mutta tämä selittää heille, että laaksossa äsken järvi lainehti, mutta hän juoda litki sen pahimpaan janoonsa.

Miehelle luvataan lisää juomista, kunhan kuninkaan luo saavutaan, ja mies lähtee mielihyvin mukaan.

Keksivätpä he eteenpäin lennellessään vieläkin erään ihmeellisen miehen. Hän loikoi keskellä tietä oikea korva painettuna tiukasti maata vasten. Kun lentäjät kysyvät, mitä hän siinä toimittaa, vastaa mies kuuntelevansa, mitä vieraat kuninkaanlinnassa puhelevat. Tämäkin mies tietysti otetaan laivaan.

Jo alkavat kaukaa kuninkaan linnan tornit kuulua, mutta silloin he huomaavat miehen iso halkokuorma selässä tietä vaeltavan. Kun häntä tiedusteltiin, mihin hän halkoja vei, ilmoittaa mies kuninkaan niitä tarvitsevan.

Otetaan mies laivaan ja kohta saavutaankin linnaan.

Kuningas on jo huomannut laivan lähestymisen ja hän rientää vieraineen linnan pihalle matkamiehiä vastaan. Mutta kun hän huomaa pojan ja hänen seuralaistensa köyhän ulko-asun, häntä ei halutakaan antaa tytärtään moiselle kulkurille. Hän keksii useita verukkeita.

Poika selviytyi niistä kaikista erinomaisten seuralaistensa avulla, niinkuin seuraavasta saamme nähdä.

Ensiksi oli pojan seuralaisineen tunnin kuluessa syötävä suihinsa aittainen ruokaa ja juotava kellarillinen olutta. Sitä ennen ei kuningas ajattelekaan tyttärestänsä luopumista. Poika tietää heti, mitä on tehtävä. Hän lähettää nälkäisen miehen aittaan ja janoisen kellariin, ja määräjälleen ovat molemmat huoneet työpötyhjät.

Eipä vielääkään kuningas luovu tyttärestään. Seitsemän peninkulman päässä on hiidenmylly;

sieltä on pojan tunnin kuluessa hankittava säkilinen jauhoja. Poika ei hätääny. Hän lähettää pitkäkoipisen miehen matkalle, ja yhden askeleen otettuaan on mies perillä. Hän saa sieltä heti jauhot, mutta kun hänellä on aikaa vielä runsaasti jälellä, hän päättää levähtää jonkun hetkisen. Ja niin hän oikasee pitkän vartalonsa myllynkupeelle, aikoen vain hiukan venyä siinä, mutta huomaamattaan hän nukahtaakin sitkeään uneen.

Nyt oli lähellä vaara kaiken hyvän yrityksen raukeamisesta.

Poika linnanpihalla odottelee levottomana miestä. Aika kuluu, mutta jauhonnoutajaa ei kuulu. Käskeepä hän silloin hyväkuuloisen seuralaisensa kuulostelevaan missä pitkäkoipinen viipty. Hyväkuuloinen painaa korvansa maata vasten kuuntelee hetken ja selittää sitten, että uniahan se mies vetelee myllyn kupeella.

Nyt pienoinen ukko, joka pojalle laivan hommasi, ottaa esille jousensa ja ampuu tulisen nuolen myllyä kohti. Nuoli sattuu myllyn seinään, ja koko mylly romahtaa kasaan. Tähän rysähdykseen herää pitkäkoipinenkin, muistaa asiansa ja harppaa jauhosäkkineen kuninkaanlinnaan juuri aivan viimeisellä minuutilla.

Mutta vieläkin kuningas vikuroi ja asettaa ehdon. Pojan on yön kuluessa hommattava suuri ja komea aseistettu sotajoukko linnan edessä olevalle kentälle. Vasta sitten hän saa kuninkaan-tyttären puolisoikseen.

Poika joutuu ymmälle; hän ei nyt tiedä, miten ehdon täyttäisi.

Mutta silloinpa halkokuormaa kantava mies rientää apuun ja lupaa järjestää asian. Yön tullen hän menee kentän laitaan ja nakkelee halkonsa keskelle kenttää. Ja silloin tapahtuu ihmeiden ihme. Jokainen kentälle singahtanut halko muuttuu sadaksi aseistetuksi ratsumieheksi, joka teutaroi tantereella. Ja kun kuningas seuraavana aamuna kiiruhtaa uteliaana ikkunan ääreen, hän näkee kentällä mahtavan sotajoukon helistelevän aseitaan ja pojan komeasti puettuna ratsun selässä johtavan joukkoa.

Nyt kuningas jo myöntyi ja oli valmis mielelläänkin luovuttamaan tyttärensä pojalle.

Komeat häät vietettiin heti. Köyhästä korven pojasta tuli kuninkaan vävy. Myöhemmin peri hän valtakunnankin. Ja kun edellä kuvattut auttajat olivat aina hänen käytettävissään, kehittyi hänen valtakuntansa oikeaksi ihmeiden maaksi, jonka kuningas ei ollut sidottu maan kamaraan, vaan liiteli lentävällä laivalla ilmojen halki.

Minkä elämänuran valitsen.

Kirjoittanut Alpo Noponen. Kuvittanut A. Luomanen.

1. Kasvaa tahdon pellon perkaajaksi.
kedon kynnän, kankahan ma kuokin,
vainioksi teen sen kuohkeaksi,
kylvän, leikkaan, omin viljoin ruokin
karjani ja kaiken kotiväen;
talo loistaa kunnahalla mäen,
Suomen lippu harjalla sen väikkyi,
aine kirkas kummun alla läikkyi.

3. Multa kiintyi katse kasvitaraan
heelmäpuineen, istuksineen,
niiden hoitajahan hiljaiseen.
Varmaan saan ma viihdytyksen parhaan
työssä uutterassa tarhurin;
siksi nuorena jo toivonkin
seuraa pensaiden ja taimilavain.
Siellä minun onneni on avain.

5. Rauhan toimet syrjähän me luomme,
kansan kutsu konsa kajahtaa;
veren, hengen Suomellemme suomme,
vaarahan kun saapi synnyinmaa.
Sotilaana urho-isäin teitä
kulkemaan mun totuttava on;
äiti armas, huolesi siis heitä,
sua puoltaa poikas pelvoton.

2. Viljelijä kaipaa kauppamiestä,
jolta sokerin ja suolan saa.
Kylän keskelle, ei kauas tiestä,
liikehuoneen tahdon rakentaa.
Ahkerasti siinä myön ja ostan
välimiesnä suurten markkinain,
omaa ansiota kartuttain
myöskin seudun hyvinvoinnin nostan.

4. Savupilvet, rattahitten rymy
kellekään ei mieluisata lie,
vaan kun koneen pauhina ja jymy
edistyksen tielle kansan vie,
tehtaan teetän kosken partahalle,
missä voiman vauhtipyörät soi,
siinä näytetähän maailmalle,
mitä suomalainen tarmo voi.

6. Yhdyn, veljyt, sankar-intohosi,
onhan se niin oikea ja tosi;
jaan sun vaivas, taistelus ja ties,
mutta tahdon olla tykkimies.
Vainolainen maahamme jos ryntää,
kanuuna saa surmanvaon kyntää,
viholliset kaatuu niinkuin puut,
kuolinvirttä ärjyy tykkeinsuut.

7. Kuin voittojen tannerta hakkapeliitat
ne muinoin uljaina ratsasti,
niin kannustan minä orhini
ja sankaritien haen hohtavat viitat
Minä samoan taistelun tuoksinaan.
ja vastustajalle, mi kulkuni salpaa,
minä lippuni näytän ja välkytän kalpaa
tai kaadun urhona puolesta maan.

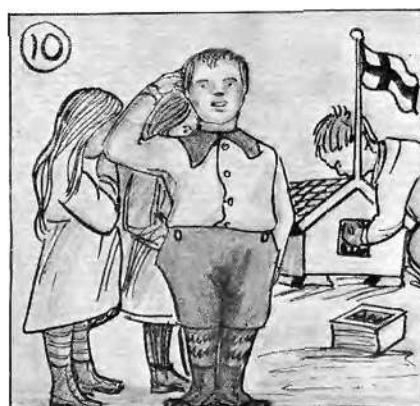
9. Palvelemme kaikki synnyinmaata,
yksi työllään, toinen tiedoillaan,
kolmas käy sen eestä kuolemaan
voidakseen sen vapauden taata.
Paikkani ma myöskin saavutan:
kaiken, mihin minulla on voimaa,
virkamiesnä maalle tarjoan;
toivon vain, ett'ette mua soimaa.

11. Kansan kehitys ois aivan vajaa,
jollei sillä olis opettajaa.
Tiedon kunnaat kirkkahina hohtaa;
sinne täytyy pimennoista johtaa
polku lapsien ja nuorison.
Toimi tää on palvelusta valon;
tehtävän oon saavuttanut jalon,
kun se minun huolenani on.

8. Sota särkee, rauha rakentaa.
Työ on pohja ajallisen onnen.
Sepän moukarissa näen ponnin,
josta tarmo vahvistusta saa.
Pajankalke kaunihimpi on
tykkein jyrinää ja ääntä torven;
aurankärki, joka kääntää korven,
aseista on parhain, verraton.

10. Järjestyksen vankan, tiukan kurin
poliisina vaadin minä aina,
muuten maassa kaikki menee nurin,
käskyt lain ei rahtuakaan paina.
Elämää mä valvon valppaimmin,
kurittomuudelle laadin rajat,
juopot, rosvot, turhan mellastajat
tyrmään teljen kourin ankarin.

12. Koti — se on ihmisyyden linna,
viihdytys ja lohtu kaikin säin.
Suomen kodit säilyy armahinna
johtamina oivain emäntäin;
teidän kotienne emänniksi,
jalot työn ja toimen urhot, siksi
kehittyä haluamme me.
Se on meidän palveluksemme.

Hyvien kirjoitusten saamiseksi Joulupukkiin

Julistetaan täten kirjoituskilpailu, jossa parhaista kirjoituksista jaetaan kolme palkintoa, 800 mk., 600 mk. ja 400 mk.; muut käyttökelpoiset lunastetaan sopimuksen mukaan. Tarkoitus on näin saada kokoon kertomuksia ja muita jutelmia; näytelmiä ja lyyrillisiä runoja ei tällä kertaa toivota. Kirjoitukset on lähetettävä ennen huhtik. 1 p. salanimellä ja kuoreen suljetulla nimilipulla varustettuna
OSAKEYHTIÖ WALISTUKSELLE, HELSINKIIN.

